ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyň JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **M. K.**, zastoupeného Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, proti žalovanému: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje**, se sídlem Křižíkova 8, Praha 8, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2017, č. j. KRPS-134767-9/ČJ-2017-010022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2017, č. j. 44 A 17/2017 -33,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ing. Jakubu Backovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti ve výši 8.228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Dne 23. 4. 2017 byl žalobce kontrolován hlídkou policie České republiky, která zjistila, že žalobce pobýval na území České republiky bez platného pobytového oprávnění. Z toho důvodu byl žalobce dne 24. 4. 2017 v záhlaví specifikovaným rozhodnutím zajištěn v Zařízení pro zajištění cizinců Balková, a to za účelem správního vyhoštění podle § 124

odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Doba zajištění byla stanovena na čtyřicet dnů od okamžiku omezení osobní svobody.

[2] Žalovaná v odůvodnění svého rozhodnutí uvedla, že žalobci bylo již rozhodnutím žalované ze dne 13. 5. 2014, č. j. KRPS-258068-38/ČJ-2013-010022, které nabylo právní moci dne 20. 5. 2014, uloženo správní vyhoštění se lhůtou k vycestování v délce 15 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí. Žalobce po uplynutí lhůty nevycestoval a od 5. 6. 2014 pobýval na území ČR neoprávněně. Následně byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5, ze dne 5. 11. 2015, sp. zn. 40 T 20/2015, shledán vinným ze spáchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, kterého se dopustil tím, že se od blíže nezjištěné doby nejméně do 27. 7. 2015 svévolně zdržoval na území České republiky, přestože věděl, že mu bylo shora uvedeným rozhodnutím uloženo správní vyhoštění.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí o zajištění žalobou, kterou krajský soud zamítl jako nedůvodnou. Soud zejména uvedl, že žalovaná má povinnost se zabývat důvody znemožňujícími vycestování podle § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců, pokud jí jsou takové důvody v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. Podle soudu žalovaná této povinnosti dostála a ve správním rozhodnutí se zabývala tím, zda je reálný předpoklad, že se do uplynutí lhůty zajištění podaří prostřednictvím zastupitelského úřadu Ukrajiny ověřit totožnost žalobce a vystavit mu náhradní cestovní doklad, přičemž žádné další důvody ve smyslu tohoto ustanovení jí známy nebyly. Soud zdůraznil, že žalobce nepochází z oblastí postižených válečným konfliktem na Ukrajině.

II. Kasační stížnosti a vyjádření k ní

[4] Proti rozsudku krajského soudu brojí žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížností podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Podle stěžovatele krajský soud nesprávně posoudil překážky znemožňujícími vycestování podle § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců a nadto připustil, že se žalovaná těmito důvody nezabývala. Tyto překážky spočívají v hrozbě vážné újmy, která stěžovateli na Ukrajině hrozí. S ohledem na skutkový stav zřejmý ze správního spisu se žalovaná nemůže zbavit povinnosti vyhodnotit eventuální hrozbu vážné újmy ve vztahu ke stěžovatelovu vycestování na Ukrajinu přímo ve správním rozhodnutí. Samotné posouzení skutečnosti, že stěžovatel pochází z Oděské oblasti a toho, které oblasti Ukrajiny jsou konfliktem zasaženy a které nikoliv, ostatně provedl až soud. Žalovaná si v rozporu s usnesením rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS Sb., nevyžádala včas závazné stanovisko ministerstva vnitra a stěžovateli ani nepoložila dotaz, na jehož základě by bylo možné jakkoliv posoudit realizovatelnost vyhoštění s ohledem na eventuálně hrozící vážnou újmu. Stěžovatel se na rozdíl od soudu domnívá, že přezkoumávané rozhodnutí o zajištění cizince pocházejícího z území státu soustavně ohrožovaného „studeným“ konfliktem a občanskou válkou (jenž návratu na území Ukrajiny brání), nemůže obstát, neboť se žalovaná vůbec o eventuální překážky vycestování nezajímala. Žalovaná si neobstarala závazná stanoviska, a dokonce se ani nedotázala stěžovatele na eventuální hrozící vážnou újmu.

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze rekapitulovala dosavadní průběh řízení a navrhla kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížnost je přípustná.

[8] Ke zjištění podmínek řízení Nejvyšší správní soud řešil, zda se zde projeví změna, kterou přinesla novelizace zákona o pobytu cizinců provedená s účinností od 15. 8. 2017 zákonem č. 222/2017 Sb. Podle nového, nyní účinného znění § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců by fakt, že stěžovatel již není v průběhu řízení o kasační stížnosti nadále zajištěn, vedl k zastavení řízení. Přechodná ustanovení k novele jsou však formulována z legislativnětechnického pohledu neobvykle a na první pohled neposkytují jednoznačnou odpověď na otázku, zda se nové pravidlo prosadí i v situaci, kdy byla kasační stížnost podána ještě za účinnosti předchozí právní úpravy.

[9] V procesním právu se uplatňuje obecné pravidlo, podle něhož soud postupuje podle procesního předpisu ve znění účinném v době rozhodování. V tomto případě soud vážil, zda je namístě aplikovat článek II bod 1 přechodných ustanovení k novele zákona o pobytu cizinců, a dokončit řízení o kasační stížnosti podle původní právní úpravy, která nepočítá s vyloučením meritorního rozhodnutí v případě, kdy cizinec již není nadále zajištěn. Dospěl k závěru, že pro tento postup existují důvody, které převáží výše zmíněné obecné pravidlo postupu podle procesní úpravy účinné v době rozhodování soudu.

[10] Těmito důvody jsou samotné principy právního státu, konkrétně princip dělby moci, a dále právo na spravedlivý proces zahrnující předvídatelnost soudního rozhodování ve spojení s očekáváním jistého postupu soudu vzniklým účastníku v okamžiku, kdy řízení svým úkonem zahájil. Tyto principy vylučují jakýkoli zásah zákonodárce do výkonu spravedlnosti mající za cíl ovlivnit soudní rozhodnutí v určitém (zahájeném) sporu, pokud k takovému zásahu neexistují závažné důvody v obecném zájmu (srov. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. 10. 1999, stížnosti č. 24846/94, 34165/96 a 34173/96, ve věci *Zielinski, Pradal a Gonzalez a ostatní proti Francii*, nebo ze dne 9. 12. 1994, stížnost č. 13427/87, ve věci *Stran Greek Rafineries a Stratis Andreadis proti Řecku*, dostupné z http://hudoc.echr.coe.int/).

[11] Stěžovatel podal žalobu, jakož i kasační stížnost v době, kdy zákon o pobytu cizinců nevylučoval jeho věc z meritorního přezkumu Nejvyšším správním soudem z důvodu ukončení zajištění, a tak mohl legitimně očekávat, že jeho kasační stížnost bude projednána. Nejvyšší správní soud neshledal žádné závažné důvody, proč by měl v obecném zájmu rezignovat na přezkum zákonnosti rozsudku krajského soudu ve věci zajištění stěžovatele, proto následoval článek II bod 1 zákona č. 222/2017 Sb. a kasační námitky stěžovatele věcně posoudil s přesvědčením, že jde o postup ústavně konformní. Ostatně, totožným způsobem postupoval soud i v typově obdobné věci vedené pod sp. zn. 2 Azs 229/2017 a 1 Azs 275/2017.

[12] Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Krajský soud k důvodnosti námitky, že se žalovaná nezabývala překážkami vycestování podle § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců neuvedl, že žalovaná rezignovala na jejich posouzení, nýbrž konstatoval, že se jimi žalovaná nezabývala explicitně, což ovšem podle krajského soudu bez dalšího nezakládá nezákonnost rozhodnutí. Odkázal přitom na rozhodnutí rozšířeného senátu (usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS).

[15] Podle citovaného rozhodnutí rozšířeného senátu se žalovaná musí překážkami vycestování zabývat v v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, totiž „[v]*ycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*“ Podle odst. 2 platí, že „[z]*a vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*“

[16] Krajský soud k tomuto uvedl, že v době vydání napadeného rozhodnutí nebyly zjištěny žádné skutečnosti (jak individualizované – uvedené stěžovatelem, tak neindividualizované – obecně známé), na základě kterých by bylo možné učinit předběžný úsudek o tom, že by v navazujícím správním řízení nebylo možné uložit stěžovateli správní vyhoštění z důvodů podle § 179 zákona o pobytu cizinců. Ani podle kasačního soudu za této situace rozhodnutí žalované není nezákonné.

[17] Z napadeného správního rozhodnutí je totiž zřejmé, že žalovaná na základě skutkových zjištění (o dřívějším neuposlechnutí správního vyhoštění zjištění) dospěla k závěru, že jsou splněny podmínky pro zajištění stěžovatele podle § 124 odst. 1 písm. b) a c) zákona o pobytu cizinců, přičemž možnosti uložení mírnějších opatření vyčerpávajícím odůvodněním vyloučila. Rovněž se vyjádřila k realizaci vyhoštění ve stanovené lhůtě zajištění s tím, že zastupitelský úřad Ukrajiny pravděpodobně vystaví náhradní cestovní doklad a ověří totožnost žalobce. K existenci překážky vyhoštění uvedla pouze, že jí není známa žádná další překážka, která by realizaci vyhoštění bránila.

[18] Ze správního spisu je však patrné, že si žalovaná právě v den, kdy bylo rozhodnutí vydáno, vyžádala závazné stanovisko ministerstva vnitra k otázce existence důvodů znemožňujících vycestování cizince a současně vložila do správního spisu informace OAMP k bezpečnostní a politické situaci na Ukrajině (s přihlédnutím k tamnímu

konfliktu), známé žalované z její vlastní úřední činnosti. Dílčí námitka stěžovatele o rezignaci žalované na samotné zjištění překážek vycestování, je tudíž nedůvodná. Ve vyžádaném stanovisku z téhož dne je pak uvedeno, že vycestování stěžovatele je s ohledem na bezpečnostní situaci možné.

[19] Poněkud stručné shrnutí neexistence překážek vycestování v přezkoumávaném rozhodnutí žalované nepředstavuje nezákonnost a rozhodnutí jako celek obstojí z důvodu, že stěžovatelem uvedené, jakož i obecně známé informace o bezpečnostní situaci na Ukrajině, překážkám vycestování v době vydání rozhodnutí nenasvědčovaly.

[20] Obecně se Nejvyšší správní soud k otázce aktuální situace na Ukrajině vyjadřoval již mnohokrát. Lze odkázat například na usnesení ze dne 18. 3. 2015, č. j. 3 Azs 237/2014 - 25, ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 - 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 - 69, či ze dne 14. 5. 2015, č. j. 9 Azs 36/2015 - 36. V usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, pak uvedl: „[n]*a Ukrajině (...) probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.*“ Z obsahu správního spisu přitom plyne, že stěžovatel nepochází z oblastí postižených válečným konfliktem na Ukrajině. Trvalý pobyt má na jihozápadě Ukrajiny v Oděské oblasti při hranicích s Rumunskem, kde v současné době neprobíhají a v minulosti ani neprobíhaly ozbrojené střety či válečné operace.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[22] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému (jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení příslušelo), soud náhradu nákladů nepřiznal, protože mu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

[23] Stěžovateli byl v řízení o žalobě krajským soudem ustanoven zástupce z řad advokátů, Mgr. Ing. Jakub Backa. Zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. V případě, kdy je zástupce z řad advokátů ustanoven soudem, platí jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovený zástupce v řízení o kasační stížnosti učinil dva úkony právní služby ve výši 3.100 Kč spočívající v sepisu kasační stížnosti a v další poradě s klientem přesahující 1 hodinu dne 23. 5. 2017, o čemž předložil potvrzení [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Dále mu náleží dvě paušální náhrady hotových výdajů související s uvedenými úkony právní služby ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). S ohledem na skutečnost, že zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se dále jeho odměna a náhrada hotových výdajů za

zastupování v řízení o kasační stížnosti o 21 % z 6.800 Kč, tj. o částku 1.428 Kč. Za zastupování v řízení o kasační stížnosti ustanovenému advokátovi celkem náleží 8.228 Kč, které mu budou vyplaceny z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. ledna 2018

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu